

1. สถานการณ์ภายในประเทศ

1.1 การผลิต

- สิ้นสุด มี.ค. 2563 มีฟาร์มปลานิลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 2,915 ฟาร์ม และฟาร์มที่ได้มาตรฐาน SL (Safety level) จำนวน 28,441 ฟาร์ม คิดเป็น 10.5% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด (299,992 ฟาร์ม) (กลุ่มพัฒนาระบบคุณภาพแหล่งผลิต, กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด, กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)
- ปี 2562 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 208,635 ตัน ลดลง 1.3% เมื่อเทียบกับปี 2561 สำหรับปี 2563 คาดว่าปริมาณผลผลิตปลานิลลดลง เนื่องจากเกิดภาวะภัยแล้งต่อเนื่องจากปี 2561 ในหลายพื้นที่ เกษตรกรจำเป็นต้องปรับแผนการผลิต โดยชะลอการเลี้ยงหรือปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำในอัตราที่ลดลงในพื้นที่ที่มีน้ำน้อย อาจทำให้ภาพรวมผลผลิตระดับประเทศลดลง (คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านการเกษตร ณ มีนาคม 2563)

1.2 ราคาปลานิล

- มี.ค. 2563 ราคาปลานิลหน้าฟาร์ม ภาคกลาง ขนาดใหญ่ 43.57 บาท/กก. ขนาดกลาง 35.00 บาท/กก. และขนาดเล็ก 25.00 บาท/กก. โดยทุกขนาดปรับตัวลดลง 1.3%, 5.7% และ 3.2% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)
- มี.ค. 2563 ราคาขายส่ง ขนาดใหญ่ 60.00 บาท/กก. ขนาดกลาง 42.50 บาท/กก. และขนาดเล็ก 21.88 บาท/กก. โดยขนาดใหญ่และขนาดกลางไม่มีการเปลี่ยนแปลง ขณะที่ขนาดเล็กปรับตัวลดลง 2.8% เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (ตลาดไท)
- มี.ค. 2563 ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพฯ ขนาดใหญ่ 74.00 บาท/กก. และขนาดกลาง 66.73 บาท/กก. ซึ่งทุกขนาดไม่มีการเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (กระทรวงพาณิชย์)

1.3 การค้าต่างประเทศ

• การส่งออกปลานิล

- มี.ค.-ก.พ. 2563 ประเทศไทยส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ 1,533.7 ตัน มูลค่า 44.3 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปีก่อน ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง 16.5% และ 39.6% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกแยกตามผลิตภัณฑ์ คือ ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 54.4% ปลาสดแช่เย็น 22.7% ปลามีชีวิต 15.5% และเนื้อปลาแช่แข็ง 7.4% ตลาดหลัก คือ กลุ่มอาเซียน 38.3% กลุ่มตะวันออกกลาง 29.8% กลุ่มยุโรป 16.7% สหรัฐฯ 11.3% ญี่ปุ่น 3.3% และอื่นๆ 0.6% ตามลำดับ

• การนำเข้าปลานิล

- มี.ค.-ก.พ. 2563 ประเทศไทยนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ 197.4 ตัน มูลค่า 14.9 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง 9.9% และ 36.1% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งมีรูปแบบนำเข้าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง 81.5% และปลาทั้งตัวแช่แข็ง 18.5% ส่วนใหญ่นำเข้าจากจีน 51.9% กลุ่มอาเซียน 42.1% และได้หวัน 6.0% ตามลำดับ

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้า

(ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท)

เดือน/ปี	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ก.พ. 62	832.0	34.3	61.4	7.8
ม.ค. 63	653.8	20.7	137.6	9.0
ก.พ. 63	879.9	23.5	59.8	5.8
%Δ ก.พ. 62	5.8%	-31.5%	-2.6%	-25.6%
%Δ ม.ค. 63	34.6%	13.5%	-56.5%	-35.6%

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กรมประมง

2.2 การตลาดและการค้า

- Global Aquaculture Alliance (GAA) คาดว่าผลผลิตปลานิลโลกปี 2562 ปริมาณ 6.5 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3-4% เมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งผลผลิตที่เพิ่มขึ้นเป็นกำลังการผลิตของจีน 50,000 ตัน ขณะนี้ผู้นำเข้าปลานิลของสหรัฐฯ ก็เพิ่มแรงจูงใจเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมปลานิลในกลุ่มภูมิภาคอื่นๆ เช่น ลาตินอเมริกา เอเชีย และแอฟริกา (Globefish Highlights, October 2019)
- USA เป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก เดือน มี.ค.-ก.พ. 2563 สหรัฐฯ นำเข้าปริมาณ 34,745.6 ตัน มูลค่า 109.2 ล้านดอลลาร์ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 38.7% และ 16.2% ตามลำดับ โดยมีรูปแบบการนำเข้าดังตาราง :

สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2563 (มี.ค.-ก.พ.)

หน่วย : ร้อยละ

Products	2562 (มี.ค.-ก.พ.)		2563 (มี.ค.-ก.พ.)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. Tilapia Fillet Frozen	15,682.8	61.2	21,872.1	71.9	39.5%	17.5%
2. Tilapia Fillet Fresh	3,502.6	21.6	3,428.2	20.7	-2.1%	-4.2%
3. Tilapia Frozen	5,591.5	10.2	8,877.2	14.2	58.8%	39.2%
4. Tilapia Fresh	270.4	1.0	568.1	2.4	110.1%	140.0%
Total	25,047.3	94.0	34,745.6	109.2	38.7%	16.2%

ลำดับที่	1. Tilapia Fillet Frozen	2. Tilapia Fillet Fresh	3. Tilapia Frozen	4. Tilapia Fresh	
ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า
1	จีน 51.89	ฮอนดูรัส 6.22	จีน 8.07	โคลัมเบีย 1.87	
2	อินโดนีเซีย 8.12	โคลัมเบีย 6.22	ไต้หวัน 4.28	ฮอนดูรัส 0.11	
3	ฮอนดูรัส 2.42	คอสตาริกา 4.09	เวียดนาม 0.41	เอกวาดอร์ 0.09	
4	ไต้หวัน 1.29	เม็กซิโก 1.05	ไทย 0.12	เม็กซิโก 0.05	
5	เม็กซิโก 1.26	บราซิล 0.84	บราซิล 0.08	เปรู 0.04	
6	เปรู 0.31	อื่นๆ 0.54	อื่นๆ 0.08	อื่นๆ 0.03	
7	อื่นๆ 0.52				
รวม	65.81	18.96	13.04	2.19	

ที่มา : www.st.nmfs.noaa.gov

3. ปัญหาอุปสรรค

- เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ขาดแคลนเงินทุน จึงยังคงมีการเลี้ยงรูปแบบเดิม และขาดทักษะในการแปรรูปและการตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ
- การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องราคาจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากขาดทักษะการจัดการด้านการตลาดในเชิงธุรกิจที่ต้องบริหารการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ
- การผลิตยังขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล
- ผลกระทบจากสถานการณ์ Covid - 19 ทำให้การบริโภคภายในประเทศ และการส่งออกลดลง เกษตรกรไม่สามารถนำผลผลิตออกจำหน่ายได้ยังคงตกค้างที่บ่อเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ราคาหน้าฟาร์มปรับตัวลดลงทุกขนาด

4. แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค

- จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ Smart Farmer เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- จัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) 2563 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกระดับมาตรฐานฟาร์มให้ได้ GAP เพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต
- ภาครัฐได้จัดทำระบบส่งจูงสินค้าสัตว์น้ำออนไลน์ ภายใต้ชื่อ “Fisheries Shop” ให้แก่บุคคลทั่วไปที่สนใจ เพื่อกระจายผลผลิตสัตว์น้ำช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจาก

2. สถานการณ์ภายนอกประเทศ

2.1 การผลิต

- ผลผลิตปลานิลโลกในปี 2560 จำนวน 6.59 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 5.1% จากปีก่อน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 5.88 ล้านตัน (89.2%) และจากการจับ 0.71 ล้านตัน (10.8%) ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 4.34 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วน 65.9% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO, September 2019)

กลุ่มเศรษฐกิจการประมง โทร. 0 2562 0600-15 ต่อ 13515
ผู้จัดทำรายงาน : เกวลิน หนูฤทธิ